
FOLKETINGET

Det Politisk-Økonomiske Udvalg

Til: Kirkeministeren
Dato: 16. april 2008

Udvalget udbeder sig ministerens besvarelse af følgende spørgsmål:

B 49

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling mellem kvinder og mænd ved ansættelse som præster i den danske folkekirke.
Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.

Spørgsmål 3

Hvad er ministerens kommentar til, at Kirkeministeriet på spørgsmålet om, hvorvidt grundlovens § 67 medførte, at menigheder måtte undtages fra ligebehandlingslovens regler bl.a. svarede, at *"Kirkeministeriet er enig i udvalgets vurderinger, idet bemærkes, at det rejste problem har betydning i relation til uden for folkekirken stående trossamfund. På den baggrund må Kirkeministeriet finde det ønskeligt, at de uden for folkekirken stående trossamfunds valg af præster udelukkes fra gennemførelseslovgivningens anvendelsesområde i medfør af undtagelsesbestemmelsen i direktivet .. (...), jf. bemærkningerne til B 49 med kildehenvisning?"*

Spørgsmål 4

Er ministeren enig i, at det kun var en politisk forudsætning for vedtagelsen af ligebehandlingsloven, at folkekirken blev undtaget fra ligebehandlingsloven ved bekendtgørelse nr. 350 fra 1978, som der henvises til i en udtalelse til fra Folketingets Ombudsmand, der er delvist gengivet i ministerens svar på PØU B 49 – spørgsmål 1, og jf., at det i ombudsmandens udtalelse straks efter det i ministerens svar gengivne hedder, at *"En nærmere stillingtagen til, om der for kirkeministeriet bestod en egentlig forpligtelse (i retlig forstand) til at udstede bekendtgørelsen, er efter min mening unødvendig for besvarelsen af det nævnte spørgsmål?"*

Spørgsmål 5

Er ministeren på baggrund af spørgsmål nr. 3 og 4 enig i, at det ved vedtagelsen

af ligebehandlingsloven blev lagt til grund i Kirkeministeriet og i Folketinget, at grundlovens § 67 alene krævede, at de udenfor Folkekirken stående trossamfund blev undtaget ligebehandlingsloven?

Spørgsmål 6

Ministeren bedes kommentere nedenstående vurderinger fremsat af professor dr. jur. Hans Gammeltoft-Hansen i artiklen "Grundloven, religionsfriheden og Folkekirken" (Folketingets festskrift i anledning af grundlovens 100 års jubilæum side 455, 456-457 og 462-463) og i den forbindelse tilkendegive, om ministeren er enig i, at grundlovens § 4 og ikke grundlovens 67 er den afgørende bestemmelse for, hvilken regulering der ved lov kan ske i folkekirkens forhold?

- "Ordningen er med andre ord den, at Folkekirken er det eneste trossamfund, hvor staten - ved Folketing og kirkeminister - har fuld og hel kompetence i alle anliggender. Det gælder også de indre, dvs. netop de forhold, hvor alle andre trossamfund ved grundlovens § 67 er beskyttet mod statens indblanding."

- "En grænse sætter grundloven dog både for Folketingets lovgivning og for kirkeministeriets udøvelse af sin forvaltningskompetence. Det er den grænse der ovenfor i den indledende oversigt over grundlovens kirkelige bestemmelser berøres i forbindelse med omtalen af § 4, 1. led."

- "Det afgørende element i religionsfrihedens princip, således som det er fastlagt i grundlovens § 67, er beskyttelsen mod statsmagts indgreb i de enkelte trossamfunds indre anliggender, det være sig ved lov, administrative forskrifter eller konkrete forvaltningsakter m.v. Da instrumenterne til - de grundlovsforbudte indgreb i religionsfriheden således er ganske de samme, som anvendes til Folkekirkens styring, kommer det til at tage sig ud, som om landets største trossamfund er berøvet religionsfriheden, dvs. beskyttelsen efter grundlovens § 67. Den rette måde at anskue forholdet på er imidlertid en anden. Den bygger på erkendelsen og afklaringen af, at Folketinget (og regeringen ved kirkeministeren) udøver en særlig og reelt anderledes funktion i egenskaben af det øverste Folkekirkestyre. Folketinget er befolkningens øverste repræsentative organ; (.....) I udøvelsen af sin funktion som Folkekirkens styrelse er Folketinget (og regeringen, forvaltningen og domstolene) forfatningsmæssigt bundet af bestemmelsen i grundlovens § 4, 1. led, hvorefter Folkekirken er og skal være evangelisk-luthersk. Ved regulering af og indgreb i Folkekirkens indre anliggender skal statsmagten og dens organer således respektere evangelisk-luthersk lære. I en vis forstand kan man sige, at det er i denne grundlovsbestemmelse, beskyttelsen af Folkekirkens religionsfrihed skal findes. § 4, 1. led, værner Folkekirkens frihed og ret til at forblive evangelisk-luthersk. At der er tale om en beskyttelse af en ganske anden karakter end det almindelige værn efter § 67, er dog indlysende § 67 indeholder ikke en regel, hvorefter statsmagten godt kan gribe ind i f.eks. Mosaisk Trossamfunds eller Baha'í Samfundets religiøse praksis og udfoldelse, så længe det blot iagttages, at der ikke dermed bliver tale om konsekvenser, som strider mod mosaisk eller Baha'í-muslimsk lære. Beskyttelsen efter § 67 er langt mere fremskudt, idet statsmagten simpelthen er helt afskåret fra at foretage nogen form for indgreb, så længe hensynet til sædeligheden og den offentlige orden ikke er truet. Selv om den er – og må være - af en ganske anden art end den almindelige beskyttelse af religionsfriheden, er det ikke desto mindre i grundlovens § 4, 1. led, at Folkekirken må finde sin religiøse beskyttelse i forhold til statsmagten. Det er derfor væsentligt at trække denne, gennem mange år upåagtede, bestemmelse frem og understrege dens normative karakter."

Spørgsmål 7

Ligger Kirkeministeriet inde med en juridisk analyse, der godtgør, at B 49 skulle være i strid med grundlovens § 4, som efter professor dr. jur. Hans Gammeltoft-Hansen er den relevante grundlovsbestemmelse ved fastlæggelse af grænserne for, hvilken regulering Folkekirken kan undergives fra Folketingets side, og vil ministeren i givet fald gøre udvalget bekendt med en sådan analyse?

Spørgsmål 8

Er ministeren, såfremt ministeren forsat finder, at B 49 strider mod grundloven, indstillet på at lade uafhængige sagkyndige jurister f.eks. fra universiteterne vurdere, om grundloven faktisk udelukker, at folkekirken omfattes af ligebehandlingsloven?

Spørgsmål 9

Ministerens bedes kommentere nedenstående passage fra artiklen "Grundloven, religionsfriheden og Folkekirken" af professor dr. jur. Hans Gammeltoft-Hansen i Folketingets festskrift i anledning af grundlovens 100 års jubilæum side 455-56 og i den forbindelse tilkendegive, om ministeren er enig i, at der ikke kan opstilles en generel praksis for, at Folketinget af politiske/principielle grunde undlader at regulere områder, der kan siges at høre under folkekirkens "indre anliggender"?

"Nu kunne det tænkes, at statens organer dog i praksis agerede på en sådan måde, at Folkekirken i alt væsentligt nød samme frihed og selvbestemmelse som andre trossamfund. Det er således ofte blevet gjort gældende under folketingetsdebatter, at Tinget udviser en srælig tilbageholdenhed med at lovgive om Folkekirkens indre anliggender. En sådan tilbageholdenhed kan da også konstateres i en række sammenhænge; men den hindrer dog ikke, at der tid efter anden kommer lovgivning om højst følsomme og centrale indre anliggender, f.eks. afgørelse af lærespørgsmål."

Spørgsmål 10

Mener ministeren, at undtagelsen fra ligebehandlingsloven også kan anvendes til at begrænse kvinders adgang til at uddanne sig som præster til ansættelse i folkekirken?

Spørgsmål 11

Hvorfor opretholdes undtagelsen i ligebehandlingsloven for ansættelser i folkekirken, når ministeren under 1. behandling udtaler: "For når man taler om ligestilling i ansættelsen i præsteembeder, har der været ligestilling i mange år".

Spørgsmål 12

Ministerens bedes endvidere bekræfte, at det i stedet vil være muligt at opstarte en frimenighed, hvis man mener, det skal være muligt at forskelsbehandle mænd og kvinder på grund af køn ved ansættelse i folkekirken som præst?

Spørgsmål 13

Kan ministeren bekræfte, at hvis der ikke var denne undtagelse fra ligebehandlingsloven ved ansættelse i folkekirken, så vil der være tale om et ansættelsesforløb, der ville svare til et forløb, der er gældende for enhver overenskomsansat eller tjenestemandsansat under Kirkeministeriet.

Spørgsmålene ønskes besvaret senest den 28. april 2008.

På udvalgets vegne

Frank Aaen
formand.